

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, dnia 12.06.2017 roku

PS-II.431.2.6.2017

**Pani
Elżbieta Kityk
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Płoskini**
Płoskinia 27/1
14-526 Płoskinia

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku ustawy o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej *ustawą o kontroli w administracji rządowej*, przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Płoskini (Płoskinia 27/1; 14-526 Płoskinia; REGON 170201420; NIP 582-14-41-400).
(akta kontroli str. 1)

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie jej prowadzenia wykonywanie zadań w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej nadzorowała **Pani Elżbieta Kityk**, pełniąca funkcję kierownika jednostki kontrolowanej od 17 maja 1990 r.
(akta kontroli str. 2)

Kontrolę przeprowadził:

- **Zdzisław Jankowski** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – zamiejscowe stanowisko pracy w Delegaturze Urzędu w Elblągu;
 - legitymacja służbowa nr 6/2015 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie;
 - imienne upoważnienie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego - z dnia 10 marca 2017 roku nr FK-VI.0030.158.2017 - do przeprowadzenia kontroli problemowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Płoskini (Płoskinia 27/1; 14-526 Płoskinia).
- (akta kontroli str.3)

Kontrola została przeprowadzona w dniach od 3 kwietnia do 10 kwietnia 2017 roku (z przerwą w dniu 6 kwietnia 2017 roku). Odnotowano ją - pod pozycją 1/2017 – w książce kontroli prowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.
(akta kontroli str. 4)

Zakres kontroli:

- **przedmiot kontroli**
przedmiotem kontroli była ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci;
- **okres objęty kontrolą**

kontrolą objęto okres od 1 kwietnia 2016 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 525 ze zm.) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płoskini – w zakresie objętym kontrolą - ocenia się **pozytywnie**.

USTALENIA KONTROLI

Na podstawie analizy sprawozdania "Realizacja Programu Rodzina 500+ w 2016 r. (stan na koniec grudnia), sprawozdania Rb-50 – wydatki (IV kwartał 2016), a także na podstawie informacji otrzymanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dokonano następujących ustaleń:

1. Według danych otrzymanych Gmina Płoskinia liczyła 2.643 mieszkańców.
2. W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wydatkowano kwotę 1.345.138,26 zł., w tym na:
 - świadczenia wychowawcze - kwotę 1.318.763,00 zł.
 - wdrożenie ustawy - kwotę 1.451,40 zł.
 - na obsługę wypłaty świadczeń - kwotę 24.923,86 zł.
3. Na podstawie informacji uzyskanych z jednostki kontrolowanej ustalono, że w tym okresie na obsługę świadczeń i wdrożenie ustawy nie przeznaczono środków własnych.
(akta kontroli str. 5-7)

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w tej gminie jest Wójt Gminy Płoskinia.

Zarządzeniem Nr 12/2016 r Wójta Gminy Płoskinia z dnia 4 marca 2016 r. wyznaczono Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Płoskini do realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.
(akta kontroli str. 19)

Na dzień rozpoczęcia kontroli Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał swoją działalność na podstawie *Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płoskini* nadanego Uchwałą Nr XIV/119/2016 Rady Gminy Płoskinia z dnia 22 kwietnia 2016 r.

Po dokonanej analizie tego dokumentu kontrolujący ustalił, że obowiązujący *Statut* – na dzień rozpoczęcia kontroli - był aktualny w zakresie objętym kontrolą.
(akta kontroli str. 20-21)

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania Ośrodka – na dzień rozpoczęcia kontroli - określał *Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płoskini* ustanowiony Zarządzeniem Nr 2/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płoskini z dnia 23 maja 2016 r.

Po dokonanej analizie tego dokumentu kontrolujący ustalił, że obowiązujący *Regulamin Organizacyjny* – na dzień rozpoczęcia kontroli - był aktualny w zakresie objętym kontrolą.
(akta kontroli str. 22-23)

W trakcie prowadzonych działań kontrolnych ustalono, że Ośrodek był przygotowany do wykonywania zadań objętych kontrolą, co nie zakłócało wykonywania w jednostce kontrolowanej zadań z zakresu pomocy społecznej.

Na dzień rozpoczęcia kontroli zadania realizowała 1 osoba zatrudniona na 0,25 etatu (na zajmowanym stanowisku od 1.04.2016 r.) podległa bezpośrednio Kierownikowi GOPS.

Pracownik realizujący zadania posiadał zakres czynności zawierający zadania wynikające z ustawy objętej kontrolą.

W okresie objętym kontrolą pracownik wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci uczestniczył w szkoleniach mających wpływ na podwyższenie stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych mu zadań.
(akta kontroli str. 24-27)

Na dzień rozpoczęcia kontroli pracownik zajmujący się wykonywaniem kontrolowanych zadań, posiadał upoważnienie - udzielone przez Wójta Gminy Płoskinia (na wniosek kierownika GOPS) - do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej posiadał upoważnienie Wójta Gminy Płoskinia do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.

(akta kontroli str. 28-30)

W trakcie kontroli ustalono, że osoba realizująca zadania wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci zajmowała małe pomieszczenie wspólnie z pracownikiem socjalnym - umiejscowione na parterze. Dokumentacja z zakresu kontrolowanych spraw była prawidłowo przechowywana. Interesanci oczekujący na przyjęcie na korytarzu, mieli do dyspozycji stół i krzesła. Budynek posiada bariery architektoniczne.

(akta kontroli str. 31-32)

Podmiot realizujący zadania w zakresie świadczenia wychowawczego – zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy - może przetwarzać, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań, dane osobowe osoby ubiegającej się o świadczenie oraz członków jej rodziny.

Podczas działań kontrolnych prowadzonych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, kontrolującemu przedstawiono dokument (z dnia 6.04.2016 r.) potwierdzający zgłoszenie zbioru danych – o nazwie „ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE” - do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych.

(akta kontroli str.36)

Kontrolującemu okazano umowę licencyjną (na okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016 r.) na udostępnienie licencji na korzystanie z oprogramowania do obsługi Świadczeń Wychowawczych (SW) zawartą z Sygnity Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie. Na 2017 r. złożono zamówienie na licencję oprogramowanie do obsługi Świadczeń Wychowawczych. Ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pracownicy merytoryczni posługiwali się aktualną wersją oprogramowania, zgodną z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

(akta kontroli str. 37-40)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

Na podstawie sprawozdania „Realizacja Programu Rodzina 500+ w 2016 r. (stan na koniec grudnia)” ustalono:

- W 2016 r. złożono **202** wnioski o ustalenie prawa do świadczeń wychowawczych w tym:
 - 11 wniosków drogą elektroniczną,
- W okresie tym wydano **202** decyzje w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego, w tym:
 - 200 decyzji przyznających prawo do świadczenia wychowawczego;
- Do 31 grudnia 2016 r. należnych (przysługujących) świadczeń wychowawczych było 2.702, w tym:
 - 1.306 świadczeń na pierwsze dziecko.
- Na dzień 28 luty 2017 r. liczba rodzin pobierających świadczenia wynosiła 188, w tym:
 - 105 na pierwsze dziecko.

(akta kontroli str. 8-18)

Według otrzymanych informacji do dnia 31.03.2017 r. zakończono wydaniem decyzji również następujące postępowania administracyjne:

- 10 postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia - dalszego - posiadania uprawnień do pobierania świadczeń wychowawczych po uzyskaniu dochodu przez członka rodziny lub zmiany składu rodziny.
- 1 postępowanie w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str. 41-43,52)

Kontroli i analizie poddano:

W czasie prowadzonych działań kontrolnych w **Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Płoskini** analizie poddano 35 losowo wybrane akta świadczeniobiorców - w oparciu o ustalenia zawarte w programie kontroli i profesjonalny osąd kontrolera.

(akta kontroli str. 44)

W sprawach tych zakończono 44 postępowań administracyjnych – które poddano analizie - związanych z realizacją ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci , w tym:

- 21 postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji przyznającej świadczenia wychowawcze na pierwsze dziecko i następne.
(akta kontroli str. 45-48 poz. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 24, 28-36)
- 2 postępowania administracyjne zakończone wydaniem decyzji odmownej.
(akta kontroli str. 45-48 poz. 26, 27)
- 12 postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji przyznającej świadczenia na drugie i następne dziecko.
(akta kontroli str.45-48 poz. 37, 39-49; 49-50)
- 8 postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia posiadania uprawnień do pobierania świadczenia wychowawczego w związku z uzyskaniem dochodu lub zmianą sytuacji rodzinnej - zakończonych uchYLENIEM lub zmianą decyzji przyznającej świadczenia.
(akta kontroli str. 45-48 poz. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 22, 38)
- 1 postępowanie administracyjne w sprawie zwrotu części świadczenia
(akta kontroli str. 45-48 poz. 25)

Ponadto analizie poddano:

- zasadność - w 4 przypadkach - odstąpienia od wszczęcia postępowania w sprawie zmiany/uchylenia decyzji przyznającej ponieważ analiza otrzymanych informacji w sprawie uzyskania dochodu lub zmiany składu rodziny wykazała dalsze posiadanie uprawnień do pobierania świadczeń
(akta kontroli str.45-48 poz. 14, 16, 18, 20)
- 1 postępowanie w sprawie zmiany wypłaty świadczeń z formy pieniężnej na rzeczową lub opłacenie usług – nie zakończone do dnia kontroli.
(akta kontroli str. 45-48 poz. 25)

Łącznie analizie i kontroli poddano 49 spraw.

W okresie objętym kontrolą uzyskano 33 informacje (w tym 12 w własnym zakresie) o zmianie sytuacji dochodowej i rodzinnej. We wszystkich przypadkach weryfikowano dalsze posiadanie uprawnień do pobierania świadczeń. W przypadku ustalenia:

- utraty uprawnień (10 przypadków) - wszczynano z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie uchylenia w całości lub części decyzji przyznającej świadczenie (w trybie art. 27 ust.1 ustawy o pomocy w wychowywaniu dzieci).
- posiadania uprawnień do dalszego pobierania świadczenia wychowawczego odstąpiono od wszczęcia postępowania – do akt wpinano dokument potwierdzający uzyskanie dochodu oraz wydruk aktualnego

dochodu rodziny. Strona nie była w sposób udokumentowany informowana o wynikach przeprowadzonej weryfikacji do dalszego posiadania uprawnień do pobierania świadczeń a dostarczone dokumenty o uzyskanym dochodzie (zmianie składu rodziny) nie były rejestrowane.
(akta kontroli str.51)

Ilość skontrolowanych spraw i ich akt była wystarczająca do dokonania oceny prowadzonych postępowań administracyjnych, a zastosowane do oceny mierniki były reprezentatywne dla losowo wybranej przez kontrolerów próby badawczej.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości terminowości prowadzonych postępowań.

W okresie objętym kontrolą nie rozpatrywano żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

(akta kontroli str. 53)

W czasie prowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia:

1. Nie mające wpływu na kontrolowaną działalność, tj.:

- Przy ustalaniu uprawnień do pobierania świadczeń na pierwsze dziecko w uzasadnieniu decyzji przyznających nie podawano faktycznej wysokości dochodu rodziny co nie spełnia wymogu art.107 §3 Kpa – uzasadnienie powinno zawierać w szczególności wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione oraz dowody na których się oparł.

Skutek ustalonych uchybień

Powyższe uchybienie – na dzień rozpoczęcia kontroli - nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonych postępowań administracyjnych.

- W 5 przypadkach (co stanowiło 11,36 % ogółu poddanych (44) analizie postępowań administracyjnych) nie zachowano zasad wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego oraz zasad wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w tym:
 - w 1 przypadku (sprawa kończąca się wydaniem decyzji 000230/ZZ/11/2016) orzeciono o zwrocie „części świadczenia” bez ustalenia nienależnie pobranych świadczeń (art.25 ust. 6 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci).
(akta kontroli str. 72-73)
 - w 4 przypadkach nie zawiadomiono strony o wszczętym z urzędu postępowaniu administracyjnym w sprawie zmiany lub uchylenia decyzji administracyjnej – postępowania kończące się decyzjami: 000216/ZMŚW/09/2016; 000238/ZMŚW/01/2017; 000213/ZMŚW/09/2016; 000198/ZMŚW/07/2016
(akta kontroli str. 74-86)

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonego postępowania administracyjnego.

- W 5 przypadkach - co stanowiło 11,36 % ogółu poddanych (44) analizie postępowań administracyjnych w sprawie przyznania/aktualizacji świadczeń – ustalono niekompletności zgromadzonych dokumentów mogących mieć wpływ na wydaną decyzję, w tym :
 - w 1 postępowaniu administracyjnym kończącym się decyzją zmieniającą: 000213/ZMŚW/09/2016 nie udokumentowano kosztów uzyskania przychodu – którego nie uwzględniono przy ustalaniu dochodu rodziny;
(akta kontroli str.78-82)
 - w 1 postępowaniu administracyjnym kończącym się decyzją uchylającą: 000198/ZMŚW/07/2016 nie udokumentowano kosztów uzyskania przychodu – którego nie uwzględniono przy ustalaniu dochodu rodziny;
(akta kontroli str.83-86)

- w 3 postępowaniach administracyjnych kończących się decyzjami przyznającymi: 000143/ŚW/04/2016; 000206/ŚW/08/2016; 00152/ŚW/04/2016 nie udokumentowano kosztów uzyskania przychodu – którego nie uwzględniono przy ustalaniu dochodu rodziny; (akta kontroli str.87-92)

Skutek ustalonego uchybienia

Powyższe uchybienie nie skutkowało negatywnie dla żadnej ze stron prowadzonego postępowania administracyjnego – nie uwzględnienie kosztów uzyskania przychodu nie skutkowało utratą uprawnień do pobierania świadczeń.

- W 5 przypadkach - co stanowiło 10,2 % wszystkich (49) skontrolowanych spraw - nie dokumentowano określonych działań oraz zgodności dokumentów z stanem faktycznym, w tym :
 - w 4 sprawach zakończonych wydaniem decyzji przyznającej świadczenia: 000022/ŚW/04/2016; 000233/ŚW/11/2016; 000227/ŚW/11/2016; 000207/ŚW/08/2016 nie rejestrowano otrzymanych informacji (w trybie art. 20 ust. 1 ustawy) od świadczeniobiorców o uzyskaniu dochodu w przypadku gdy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalono zasadność odstąpienia od wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie uchylenia lub zmiany decyzji przyznającej świadczenia oraz nie przekazywano – w sposób udokumentowany - informacji o zweryfikowanej faktycznej wysokości dochodu rodziny i posiadaniu uprawnień do pobierania świadczeń. (akta kontroli str. 51; 54-61)
 - w jednej sprawie kończącej się decyzją odmowną 000186/ŚW/06/2016 nie zweryfikowano oświadczenia strony – pod względem stanu faktycznego - o uzyskanym dochodzie z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym. W oświadczeniu strona wpisała przychód zamiast dochodu w rozumieniu z art. 3 pkt 1,b) ustawy o świadczeniach rodzinnych. Organ dysponował dokumentem z Urzędu Skarbowego potwierdzającym wysokość osiągniętego przychodu - którego niw wykorzystał w prowadzonym postępowaniu. (akta kontroli str. 93-95)

Skutek ustalonych uchybień

Nie ustalono negatywnych skutków – na dzień zakończenia kontroli - dla żadnej ze stron prowadzonych spraw.

- Nie pouczano w sposób udokumentowany świadczeniobiorców – którym przyznano świadczenia wychowawcze – o okolicznościach których powstanie powoduje ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń wychowawczych albo wstrzymanie wypłaty świadczenia wychowawczego (art.25 ust. 2 pkt 1 ustawy). Treść pouczenia powinna określać w szczególności:
 - jakie zmiany stanu faktycznego - w stosunku do stanu istniejącego w dniu wydania decyzji - powodują utratę prawa do świadczeń;
 - istniejącego obowiązku związanego z niezwłocznym powiadomieniem organu właściwego o wystąpieniu powyższych zmian ponieważ utrata prawa do świadczeń skutkować będzie nienależnie pobranymi świadczeniami, które podlegają zwrotowi wraz z odsetkami.

Skutek ustalonego uchybienia

Nie ustalono negatywnych skutków – na dzień zakończenia kontroli - dla żadnej ze stron prowadzonego postępowania administracyjnego.

Przyczyny powstania stwierdzonych uchybień:

1. Nienależyty nadzór Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płoskini nad realizacją bieżących zadań objętych kontrolą;
2. Niejednolite postrzeganie obowiązku wynikającego z art. 9 Kpa oraz z art. 25 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w przedmiocie należytego i wyczerpującego informowania stron postępowania administracyjnego o okolicznościach faktycznych i prawnych, powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia wychowawczego - powodujących powstanie nienależnie pobranych świadczeń, które podlegają zwrotowi wraz z odsetkami.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego nie zostały wniesione zastrzeżenia

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- Przy ustalaniu uprawnień do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w decyzji administracyjnej podawać faktyczną wysokość dochodu rodziny – ustaloną w czasie prowadzonego postępowania administracyjnego.
- W każdym przypadku przy orzekaniu o zwrocie nienależnie pobranych świadczeń ustalać ich wysokość.
- W każdym przypadku informować stronę o wszczętym postępowaniu administracyjnym - z urzędu - w sprawie zmiany lub uchylecia decyzji administracyjnej.
- Przy ustalaniu wysokości dochodu uzyskanego - po roku bazowym – dokumentować i uwzględniać koszty uzyskania przychodu przez świadczeniobiorcę.
- Rejestrować wszystkie informacje otrzymane (uzyskane w swoim zakresie) – od świadczeniobiorców - w trybie art. 20 ust. 1 ustawy.
- Informować świadczeniobiorców w sposób udokumentowany o pozostawieniu bez kwalifikacji (odstąpienie od wszczęcia postępowania administracyjnego) - informacji otrzymanej w trybie art. 20 ust. 1 ustawy – z powodu zachowania uprawnień do pobierania świadczenia.

Proszę Panią o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach nie podjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że – stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej – od wystąpienia nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojewski